

NOTAT

16. oktober 2019

(revideret 22. oktober 2019)

MILLIONDYRE BREXIT- FORBEREDELSE ER KUN TOPPEN AF ISBJERGET

Kontakt:

**Projektmedarbejder,
Laura Risager
+45 33 13 07 30
lri@thinkeuropa.dk**

Kontakt:

**Projektmedarbejder,
Benedikte Kloth
+45 33 13 07 30
bek@thinkeuropa.dk**

Kontakt:

**Seniorforsker,
Maja Kluger Dionigi
+45 30 59 55 87
mkr@thinkeuropa.dk**

RESUME Danske virksomheder, organisationer og myndigheder har brugt millioner på at forberede sig på Brexit bl.a. i form af nye ansættelser, faciliteter og information. Det viser en kortlægning med 24 eksempler på konkrete forberedelser, som Tænk tanken EUROPA har lavet. Disse nedslag er dog kun toppen af isbjerget, da den gennemgående melding fra relevante aktører er, at omfanget af deres Brexit-forberedelser er så godt som umulig at afgrænse til enkelte medarbejdere eller afdelinger. Arbejdet trækker store vekslers bredt i organisationerne, og selv om der er ansat nye medarbejdere i direkte relation til at forberede Brexit, så omfatter dette arbejde i virkeligheden langt flere medarbejdere end eksemplerne her dækker over.

Toldstyrelsen har ansat 42 nye toldere og sagsbehandlere, Fødevarestyrelsen har ansat mindst seks medarbejdere og har flere på vej, og Esbjerg Havn bygger nye lokaler med plads til 12 nye toldere som direkte konsekvens af udsigten til Brexit. Det er blot nogle få eksempler.

Mens omkostninger til de danske forberedelser fortsat regnes i millioner af kroner, så har de britiske skatteydere betalt milliarder for at blive klar til Brexit. Det anslås, at det britiske embedsværk er vokset med ca. 22.000 stillinger siden Brexit. Beregninger viser, at den britiske stat har brugt 6,3 milliarder pund på forberedelser. Her kan dog meget vel – som i Danmark – være tale om toppen af isbjerget.

HOVEDKONKLUSIONER:

- I Danmark er forberedelserne til Brexit i fuld gang hos virksomheder, organisationer og myndigheder, der har brugt millioner på at gøre sig klar i form af nye ansættelser, nye faciliteter og informationskampagner.
- Omfanget af forberedelserne er dog svære at gøre op, og det reelle ressourceforbrug er efter alt at dømmes meget større end dette notat viser, da arbejdet med at blive klar forgrener sig vidt hos de berørte aktører.
- Nogle aktører har oprettet nye stillinger, andre har flyttet eksisterende medarbejdere til Brexit-relaterede stillinger, men som oftest er der tale om omprioriteringer i det daglige arbejde. Brexit-forberedelserne betyder, at andre arbejdsopgaver må vente eller slet ikke løftes.
- Toldstyrelsen har ansat 42 nye toldere og sagsbehandlere og Fødevarestyrelsen har ansat seks medarbejdere og har flere på vej i tilfælde af et no deal-Brexit. Esbjerg Havn har bygget nye lokaler med plads til 12 nye toldere som direkte konsekvens af udsigten til Brexit.
- De fleste steder tager forberedelserne udgangspunkt i et no deal-scenarie, så man er forberedt på den værste tænkelige situation.
- I Storbritannien berører Brexit-forberedelserne alle områder af centraladministrationen. Det britiske embedsværk er samlet set vokset med 22.180 fuldtidsstillinger siden Brexit-afstemningen. Af disse arbejder 16.188 embedsmænd i stillinger med relation til Brexit.
- Centraladministrationen har oprettet to nye ministerier, som har ansvaret for at koordinere Brexit-forberedelserne og varetage Storbritanniens handelspolitiske interesser. Tilsammen beskæftiger de i dag ca. 2.540 fuldtidsmedarbejdere.
- Minister Michael Gove, som har ansvaret for Brexit-planlægningen, har fremlagt planer om en omrokering af 2.000 embedsmænd i tilfælde af et no deal-Brexit, som skal sikre øget kapacitet i særligt udsatte ministerier og afdelinger med ansvar for transport, miljø, fødevarer og landbrug samt told.
- Institute for Government har opgjort, at Brexit-forberedelserne løber op i 6,3 milliarder pund, mens de reelle omkostninger forventes at være væsentligt højere.

Kaotisk. Sådan kan forhandlingsforløbet mellem Storbritannien og EU om briternes forestående udtrædelse af Unionen opsummeres. Med mindre end tre uger til den planlagte udtrædelsesdato 31. oktober 2019 er der fortsat et væld af ubekendte faktorer, der gør det svært at forudsige, hvad der konkret venter myndigheder, virksomheder og privatpersoner på den anden side af Brexit.

Tænketanken EUROPA har undersøgt, hvilke konsekvenser udsigten til Brexit allerede har haft for danske myndighedsinstitutioner og en række større danske virksomheder og brancheorganisationer inden for bl.a. transport- og fødevarersektoren. Og billedet er klart: Danske virksomheder og myndigheder har allerede brugt omfattende ressourcer på forberedelser til Brexit.

Notatet ser også nærmere på de omfattende ressourcer, som den britiske centraladministrationen har brugt på Brexit-forberedelser. Både i Danmark og i Storbritannien er der flere steder ansat nye medarbejdere til at håndtere Brexit-relaterede udfordringer, fordi bureaukratiet f.eks. i forbindelse med fortoldning stiger, når Storbritannien går fra at være en del af det indre marked til at blive et tredjeland. Den gnidningsfrie og lette adgang til hinandens markeder vil ophøre, og en lang række procedurer kompliceres, når Storbritannien forlader EU.

Fra de danske virksomheder, Tænketanken EUROPA har været i kontakt med, lyder det samstemmigt, at det samlede ressourceforbrug mht. Brexit er svært at gøre op. Det skyldes, at forberedelserne gennemsyrrer organisationerne og ikke er afgrænset til nogle få nye medarbejdere, en afdeling eller et kontor. Mange er for længst holdt op med at tælle timer, og der er ikke et samlet overblik over, hvad der er brugt af tid og ressourcer.

Forberedelserne er dybt forankret i organisationers arbejde. Nogle har oprettet nye stillinger og ansat flere medarbejdere til at varetage Brexit. Andre har oprettet nye stillinger til eksisterende medarbejdere, men som oftest er der tale om omprioriteringer af det daglige arbejde. Brexit-forberedelserne betyder, at andre arbejdsopgaver må vente eller slet ikke løftes. Eksemplerne fra Danmark og Storbritannien i dette notat repræsenterer blot toppen af isbjerget – det, der umiddelbart er synligt – når virksomheder og myndigheder skal opgøre deres ressourceforbrug ift. Brexit. Den virkelige arbejdsbyrde fortaber sig under overfladen.

Figur 1 viser en oversigt over 24 konkrete eksempler på danske Brexit-forberedelser, som notatet dykker ned i.

Figur 1. Konkrete eksempler på danske Brexit-forberedelser

Myndighed/virksomhed	Initiativ	Funktion
Udenrigsministeriet	Der er oprettet et Brexit-sekretariat bestående af fem medarbejdere	Det er op til Brexit-sekretariatet at koordinere ministeriets Brexit-forberedelser
	Der er oprettet en hjemmeside med information om Brexit	Informations- og vejledningsindsats
Alle ministerier på nær Kirkeministeriet	Tværministeriel Brexit Task Force, ledet af Udenrigsministeriet	Skal identificere danske interesser i forhandlingerne samt udrede konsekvenser af Brexit for Danmark
	Brexit-ministergruppe med udenrigsministeren som formand	Skal håndtere situationen og koordinere frem mod – og umiddelbart efter – et no deal-Brexit
	Akutberedskab på tværs af berørte ministerier og myndigheder	Akut håndtering af konsekvenserne af et no deal-Brexit såsom kødannelser og andre uforudsete problemer
Skatteforvaltningen	Informationsside om Brexit og en Brexit-hotline med information til virksomheder om told-, moms- og afgiftsområdet	Informations- og vejledningsindsats
	Vejledninger udsendt til cirka 30.000 danske virksomheder med information	Informations- og vejledningsindsats
	Informationsmøder med erhvervsorganisationer og danske virksomheder	Informations- og vejledningsindsats
Toldstyrelsen	42 nye toldere og sagsbehandlere ansat	Toldkontrol og sagsbehandling af danske virksomheders import- og eksportangivelser
Toldstyrelsen & Administrations- og Servicestyrelsen	Har fået tildelt 30,3 millioner kroner ekstra i 2019 til Brexit-forberedelser	Der skal ansættes flere toldere/sagsbehandlere samt indkøbes materiel
Erhvervsministeriet	Online Brexit-tjekliste til virksomheder	Informations- og vejledningsindsats
	Spørgsmål og svar-hjemmeside henvendt til danske forbrugere	Informations- og vejledningsindsats
	Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse har afsat samlet 20 millioner kroner til informationsindsats i Erhvervshusene.	Informationsindsats og Brexit-vejledning til danske SMV'er
	No deal-handlingsplan for SMV'er, som ved et no deal-Brexit får mulighed for økonomisk støtte til Brexit-relateret konsulentrådgivning. Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse har afsat en ramme på op til 39 millioner kroner til dette formål	Informationsindsats og Brexit-vejledning til danske SMV'er
Transportministeriet	Information til lufthavne om sikkerheds-screening af passagerer og bagage, der ankommer fra Storbritannien	Informations- og vejledningsindsats
Sundheds- og ældreministeriet	Klargøring vedrørende ekstra kontrol og godkendelse af lægemidler og medicinsk udstyr fra Storbritannien	Forberedende indsats
Udlændinge- og Integrationsministeriet	Hjemmeside, hvor britiske borgere kan orientere sig om deres opholdsrettigheder i Danmark efter Brexit	Informations- og vejledningsindsats

Miljø og fødevarerministeriet	Anslår at de samlet har brugt to årsværk på Brexit	Analysearbejde, dialogarbejde, kortlægning af udfordringer, udarbejdelsen af informationsmateriale
Fødevarerstyrelsen	Seks nye medarbejdere ansat i første/andet kvartal af 2019. Behov for ansættelse af yderligere 10-11 medarbejdere i tilfælde af no deal-Brexit	Import- og eksportkontrol af fødevarer
	Ansøgning til Europa Kommissionen om at få godkendt et nyt verterinært grænsekontrolsted ved Esbjerg Havn	Til kontrol af import, der kommer til Danmark fra Storbritannien og derved krydser grænsen til EU's indre marked
	Hjemmeside, hvor virksomheder kan orientere sig	Informations- og vejledningsindsats
Esbjerg Havn	Nye faciliteter til toldekspedition. Der er f.eks. brugt 3 millioner kroner på en ny bygning med plads til 12 toldere	Skal benyttes af nye toldere og havnearbejdere, der er kommet til Esbjerg Havn grundet Brexit-forberedelser
PostNord	Arbejdskraften, der bruges på Brexit-forberedelser, svarer til ca. 18 deltidsmedarbejdere	Klargøring ift. f.eks. told, fragt og post
Landbrug & Fødevarer	Ekstraordinær deltagelse i task force-aktiviteter i Bruxelles	Forberedende indsats

Kilder: Udenrigsministeriet, <http://um.dk/da/Udenrigspolitik/brexit/danmark-i-forhandlingerne/hvad-gor-regeringen/>, <https://um.dk/da/Udenrigspolitik/brexit/danmark-i-forhandlingerne/hvis-der-ikke-naas-en-aftale/hvad-gor-regeringen-for-at-forberede-sig/>; Oplyst af regeringen på Brexit-pressemøde, 18. september 2019; Toldstyrelsen, <https://www.toldst.dk/nyheder/presse-og-nyheder/told-forberedelser-gaar-ind-i-sidste-fase-foer-12-april>, <https://www.toldst.dk/media/2330/20190409-resultatark-toldstyrelsens-brexitforberedelser.pdf>; Folketingstidende, 21. marts 2019, https://www.folketingstidende.dk/Rlpdf/samling/20181/aktstykke/aktstk96/20181_Aktstk_afgjort96.pdf; Nye toldere og en telefonisk hotline: Her er myndighedernes Brexit-forberedelser, Altinget, 23. september 2019, <https://www.altin-get.dk/artikel/nye-toldere-og-en-telefonisk-hotline-her-er-myndighedernes-brexit-forberedelser>; Informationsark – SMV-Handlingsplan, Erhvervsministeriet, 2019; Oplyst af Transportministeriet til Tænketanken EUROPA, 11. september 2019; Oplyst af Sundheds- og Ældreministeriet til Tænketanken EUROPA, 12. september 2019; Oplyst af Miljø- og Fødevarerministeriet til Tænketanken EUROPA, 4. september 2019; Miljø- og Fødevarerministeriet hyrer flere folk til brexit, Miljø- og Fødevarerministeriet, 21. december 2018, <https://mfvm.dk/nyheder/nyhed/nyhed/miljoe-og-foedevareministeriet-hyrer-flere-folk-til-brexit/>; Oplyst af Fødevarerstyrelsen til Tænketanken EUROPA, 30. september 2019; Fødevarerstyrelsen, <https://www.foedevarestyrelsen.dk/brexit/Sider/default.aspx>; Oplyst af Esbjerg Havn til Tænketanken EUROPA, 11. september 2019; Oplyst af PostNord til Tænketanken EUROPA, 12. september 2019; Oplyst af Landbrug&Fødevarer til Tænketanken EUROPA, 6. september 2019.

Forberedelse for millioner

I tilfælde af et no deal-Brexit bliver Storbritannien et tredjeland fra den ene dag til den anden og ryger ud af EU's indre marked og den fælles toldunion. Det vil ifølge Toldstyrelsen – forudsat at den danske samhandel med Storbritannien forbliver uændret – betyde en stigning i toldopgaver på 15 pct. for de danske myndigheder. Varer handlet med tredjelande bliver pålagt kontrol grundet det fælles EU-toldregelsæt.¹ Derfor har Skatteforvaltningen tilført ekstra ressourcer til området.

¹ Toldstyrelsen, 10. april 2019, <https://www.toldst.dk/nyheder/presse-og-nyheder/told-forberedelser-gaar-ind-i-sidste-fase-foer-12-april>

Størstedelen af ressourcerne er tilført Toldstyrelsen, som har ansat 42 nye toldere og sagsbehandlere til arbejdsopgaver i hele landet. De fordeler sig på 1 i Nordjylland, 8 i Midtjylland, 14 i Syddanmark, 2 på Fyn og 17 på Sjælland, som får til opgave at sikre smidig, velfungerende handel mellem Danmark og Storbritannien. De skal varetage den øgede arbejdsbyrde relateret til toldkontrol og sagsbehandling i samspil med styrelsens øvrige medarbejdere.²

Finansieringen af de ekstra ressourcer blev godkendt af Folketingets Finansudvalg d. 21. marts 2019 og beløber sig til 30,3 millioner kroner i merudgifter i finansåret 2019. Beløbet fordeler sig på 29,6 millioner kroner til Toldstyrelsen, herunder 23,7 millioner kroner til lønninger og personaleomkostninger forbundet med de nye toldere og sagsbehandlere og 5,9 millioner kroner til andre ordinære driftsomkostninger. De resterende 0,7 millioner kroner er afsat til omkostninger i forbindelse med rekrutteringen af nye medarbejdere samt anskaffelsen af mere materiel såsom flere tjenestebiler, hvilket bliver varetaget af Administrations- og Servicestyrelsen.³ I deres netop fremlagte finanslovsforslag foreslår Regeringen at budgettere 31,3 millioner kroner ekstra til Toldstyrelsen i 2020 til finansiering af den øgede arbejdsmængde som følge af Brexit.⁴

Et andet eksempel er Esbjerg Havn, som er Danmarks største havn ved Nordsøen og et nøglepunkt for handelstransporten mellem Danmark og Storbritannien. Ca. 10 pct. af alt dansk gods, som bliver transporteret til Storbritannien, bevæger sig gennem Esbjerg Havn, herunder en stor del af dansk landbrugseksport.⁵ Esbjerg Havn har daglige ruter til Storbritannien med over 500 afgangene over Nordsøen om året.⁶

Esbjerg Havn har ansvar for at stille bygninger til rådighed for toldmyndighederne. Tidligere arbejdede 3-4 toldere på havnen, men nu har Esbjerg Havn opsat en ny bygning for at gøre plads til flere toldere. Den nye bygning har arbejdspladser til i alt 12 toldere og stod klar d. 29. marts i år. Her skal 3 ud af de 42 nyansatte toldere arbejde.⁷ Esbjerg Havn har budgetteret 3 millioner kroner til projektet,

² Toldstyrelsens Brexit-forberedelser, Toldstyrelsen, 2019, <https://www.toldst.dk/media/2330/20190409-resultatark-toldstyrelsens-brexitforberedelser.pdf>

³ Folketingstidende, 21. marts 2019, https://www.folketingstidende.dk/RIpdf/samling/20181/aktstykke/aktstk96/20181_Aktstk_afgjort96.pdf

⁴ Forslag til finanslov for finansåret 2020, Finansministeriet, 2. oktober 2019

⁵ Esbjerg Havn ser vækstmuligheder i britisk EU-farvel, TV2 Syd, 1. august 2019, <https://www.tv2syd.dk/artikel/esbjerg-havn-ser-vaekstmuligheder-i-britisk-eu-farvel>

⁶ Årsberetning, Esbjerg Havn, 2018, http://port esbjerg.dk/sites/default/files/eh_arsberetning_2018_web.pdf

⁷ Toldstyrelsens Brexit-forberedelser, Toldstyrelsen, 2019, <https://www.toldst.dk/media/2330/20190409-resultatark-toldstyrelsens-brexitforberedelser.pdf>

som også omfatter anlægning af parkeringspladser til medarbejderne.⁸ Uvisheden om det endelige udfald af Brexit betyder, at det endnu ikke vides hvor mange toldere, det på sigt vil være nødvendigt at have tilknyttet havnen.

Esbjerg Havn forventer at skulle indtræde i yderligere et projekt, når Brexit er en realitet. I et interview til TV Syd anslog direktør Dennis Jul Pedersen, at et no deal-Brexit vil betyde en forsinkelse på op til 15 minutter pr. trailer. Med de 400 trailere, der dagligt passerer havnen, vil det betyde 100 ekstra arbejdstimer pr. dag. Det vil stille nye krav til havnens faciliteter, og Esbjerg Havn planlægger derfor at bygge en ny terminal på 40.000 kvadratmeter. Esbjerg Havn råder over et samlet areal på 4,5 millioner kvadratmeter, og har derfor – modsat mange af dens europæiske konkurrenter – mulighed for at udvide sine faciliteter.⁹ Derved kan Brexit for Esbjerg Havn potentielt komme til at betyde øget beskæftigelse af både toldere og havnearbejdere.¹⁰

Mere bureaukrati, mindre handel

Hos Fødevarestyrelsen har kerneopgaven i forberedelserne ligget i at finde ud af, hvad Brexit kommer til at betyde for styrelsens arbejde, og hvor mange ekstra ressourcer, det vil kræve. Styrelsen har derfor kortlagt den nuværende samhandel mellem Danmark og Storbritannien. Korlægningsarbejdet er forgået i samspil med brancheorganisationer og virksomheder, og det har betydet mange samtaler med kunder, møder med erhvervslivet og besøg i London. Arbejdet har ifølge Fødevarestyrelsen kostet mange timer, da specifikke oplysninger om hvilke varer, der handles mellem Danmark og Storbritannien, og ad hvilke transportruter varerne kommer ikke tidligere har været relevant grundet EU's indre marked. Derimod gør Brexit det relevant om et produkt ankommer til Danmark via en havn i Danmark eller en havn i Holland. På baggrund af kortlægningen har Fødevarestyrelsen ansøgt Europa-Kommissionen om at godkende et nyt verterinært grænsekontrolsted ved Esbjerg Havn.¹¹

For Danmark vil Brexit have mærkbar betydning på den dansk-britiske fødevarerhandel. Miljø- og Fødevarerministeriet meddelte i december 2018, at Brexit vil medføre øget eksport- og importkontrol for danske foder- og fødevarer virksomheders handel med Storbritannien. Varer eksporteret til Storbritannien går fra at

⁸ Oplyst af Esbjerg Havn til Tænketanken EUROPA, 11. september 2019

⁹ Esbjerg Havn, <http://portesbjerg.dk/da/om-esbjerg-havn/historie>

¹⁰ Esbjerg Havn ser vækstmuligheder i britisk EU-farvel, TV2 Syd, 1. august 2019, <https://www.tv2syd.dk/artikel/esbjerg-havn-ser-vaekstmuligheder-i-britisk-eu-farvel>

¹¹ Oplyst af Fødevarestyrelsen til Tænketanken EUROPA, 30. september 2019

være samhandel på det indre marked til at være eksport til et tredjeland.¹² I dag udsteder Fødevarestyrelsen ca. 100.000 eksportcertifikater årligt til at dække den samlede danske eksport til tredjelande. Når Storbritannien efter Brexit slutter sig til puljen af tredjelande, forventer Fødevarestyrelsen, at tallet kan stige til nær 150.000 eksportcertifikater årligt, hvis handlen fortsætter uændret som nu. Forventningen hos Fødevarestyrelsen er dog, at de danske virksomheder vil omlægge nogle af deres eksportprocedurer for at spare omkostningerne ved udarbejdelsen af eksportcertifikaterne væk.¹³

Fødevarestyrelsen estimerer, at de på denne baggrund skal bruge 17 ekstra medarbejdere til at håndtere den forventede stigning i arbejdsopgaver, som primært udmønter sig i kontrolopgaver og udarbejdelsen af eksportcertifikater, når Brexit er en realitet. Grundet uvisheden forbundet med Brexit har Fødevarestyrelsen holdt den foreløbige rekruttering på et minimum og har ansat seks medarbejdere siden første kvartal af 2019. Fødevarestyrelsen vil i første omgang ansætte time-lønnede vikarer, hvis der skulle opstå et pludseligt behov for ekstra personale, når Storbritannien udtræder af EU.¹⁴

Nødvendig vejledning koster

De danske myndigheder har investeret tid og penge i informations- og vejledningsindsatser om Brexit henvendt til virksomheder og borgere. Det drejer sig både om oprettelse af hjemmesider, online tjeklister og hotlines samt afholdelse af informationsmøder. Eksempelvis har Erhvervs-, Told- og Fødevarestyrelsen afholdt fælles informationsmøder, som de sammen har turneret landet rundt med.¹⁵

Erhvervsministeriets informations- og vejledningsindsats er især målrettet små og mellemstore virksomheder (SMV'er), der har færre ressourcer end større virksomheder til at forberede sig på Brexit.¹⁶ Ministeriet har lanceret en SMV-handlingsplan, der har til formål både at informere og vejlede virksomheder om Brexit gennem informationsmøder og let tilgængelig onlinevejledning.¹⁷ Der er også lavet en online Brexit-tjekliste til danske virksomheder, der eksporterer og/eller

¹² Miljø- og Fødevareministeriet hyrer flere folk til brexit, Miljø- og Fødevareministeriet, 21. december 2018, <https://mfvm.dk/nyheder/nyhed/nyhed/miljoe-og-foedevareministeriet-hyrer-flere-folk-til-brexit/>

¹³ Oplyst af Fødevarestyrelsen til Tænketanken EUROPA, 30. september 2019

¹⁴ Oplyst af Fødevarestyrelsen til Tænketanken EUROPA, 30. september 2019

¹⁵ Oplyst af Fødevarestyrelsen til Tænketanken EUROPA, 30. september 2019

¹⁶ Udenrigsministeriet, <http://um.dk/da/Udenrigspolitik/brexit/danmark-i-forhandlingerne/hvis-der-ikke-naas-en-aftale/hvad-gor-regeringen-for-at-forberede-sig/>

¹⁷ Oplyst af erhvervsminister Simon Kollerup på regeringens Brexit-pressemede, 18. september 2019

importerer varer til og fra Storbritannien med vejledning til at sætte sig ind i nye regler og søge nye tilladelser.¹⁸

Skatteforvaltningens informations- og vejledningsindsats består blandt andet af en Brexit-hotline, informationsmøder og udsendte vejledninger til omtrent 30.000 virksomheder, der bidrager med information om Brexit-forberedelser på told-, moms- og afgiftsområdet.¹⁹ For eksempel vejleder Toldstyrelsens Brexit-hotline danske virksomheder, der importerer og/eller eksporterer til og fra det britiske marked i, hvordan de skal forholde sig til toldspørgsmål, når Storbritannien træder ud af EU's toldunion.²⁰

Fødevarestyrelsen kørte i slutningen af 2018 og første kvartal af 2019 kommunikationskampagnen "How do you Brexit". Den isolerede udgift til kampagnen var 500.000 kr.²¹ Derudover arbejder Fødevarestyrelsen med at informere virksomheder om Brexit og oplyse om særlige faldgrupper, de skal være opmærksomme på. Fødevarestyrelsen har lavet en Brexit-hjemmeside målrettet virksomheder. Mange medarbejdere har deltaget i informationsmøder hos brancheorganisationer, virksomheder, kommuner, erhvervsnetværk m.m.²²

Både Udlændinge- og Integrationsministeriet, Udenrigsministeriet og Transportministeriet har igangsat informations- og vejledningsindsatser målrettet borgere, som bliver påvirket af Brexit.²³ For Udlændinge- og Integrationsministeriet og Udenrigsministeriet drejer det sig især om information til danske statsborgere, der bor i Storbritannien, og herboende britiske statsborgere. De sidstnævnte var også målgruppe for Transportministeriets kommunikationsindsats henvendt herboende britiske statsborgere med råd om at ombytte deres kørekort til et dansk, mens de smidige EU-regler, som tillader frit ombytte uden ekstra prøver, stadig er gældende.²⁴ Ifølge EU's regler fra 1. maj 2018 er et hvert kørekort udstedt i et andet EU-land gyldigt i Danmark. I tilfælde af et no deal-Brexit kan borgere med britisk kørekort pludselig stå uden retten til at køre bil, hvis de har opholdt sig i Danmark i mere end 90 dage, hvilket er grænsen for hvor længe man må køre med et

¹⁸ Oplyst af erhvervsminister Simon Kollerup på regeringens Brexit-pressemøde, 18. september 2019

¹⁹ Oplyst af skatteminister Morten Bødskov på regeringens Brexit-pressemøde, 18. september 2019 og af Toldstyrelsen på Tænketanken EUROPA's konference, 4. oktober 2019

²⁰ Toldstyrelsens Brexit-forberedelser, Toldstyrelsen, 2019, <https://www.toldst.dk/media/2330/20190409-resultatark-toldstyrelsens-brexitforberedelser.pdf>

²¹ Oplyst af Fødevarestyrelsen til Tænketanken EUROPA, 2. oktober 2019

²² Oplyst af Fødevarestyrelsen til Tænketanken EUROPA, 30. september 2019

²³ Nye toldere og en telefonisk hotline: Her er myndighedernes Brexit-forberedelser, Altinget, 23. september 2019, <https://www.altinget.dk/artikel/nye-toldere-og-en-telefonisk-hotline-her-er-myndighedernes-brexit-forberedelser>

²⁴ Remember to switch your British driving permit to a Danish, Transportministeriet, 30. august 2019, <https://www.trm.dk/en/publications/2019/remember-to-switch-your-british-driving-permit-to-a-danish/>

kørekort fra et tredjeland i Danmark. Yderligere gør Transportministeriet opmærksom på, at indtil Storbritannien bliver optaget på listen over lande, hvor reglerne for kørekort anses for at være på højde med de danske, vil herboende britiske borgere skulle tage både en teori- og praktisk køreprøve for at få et dansk kørekort.²⁵

Danske ministerier på overarbejde

Med så mange sideløbende forberedelsesindsatser har Brexit skabt et behov for en stor koordinationsindsats på tværs af ministerier og myndigheder. I 2016 blev der nedsat en tværministeriel Brexit Task Force, ledet Udenrigsministeriet. Den består af repræsentanter fra alle ministerierne på nær Kirkeministeriet. Gruppens hovedopgave er at undersøge konsekvenserne for Danmark af de mulige Brexit-scenarier, og derigennem identificere de danske interesser i forhandlingerne.²⁶ Derudover er der også nedsat en Brexit-ministergruppe med udenrigsministeren som formand, der skal sikre koordination, politisk styring og hurtigt beslutningskraft. Dermed skal ministergruppen udgøre et handlekraftigt forum, der kan håndtere situationen frem mod – og umiddelbart efter – Brexit.²⁷

Da den danske regering vurderer, at der er stor risiko for et no deal-Brexit, er der yderligere blevet etableret et akutberedskab på tværs af berørte ministerier og myndigheder, der har fået til opgave at stå for håndteringen af no deal-scenariet. Det omfatter blandt andet håndtering af kødannelser og andre uforudsete problemer, som et no deal-Brexit sandsynligvis vil medføre. Akutberedskabet kan afholde daglige tværministerielle møder, både på minister- og embedsmandsniveau, og dermed styrke myndighedskoordinationen i forbindelse med Brexit-forberedelserne.²⁸

Koordinationsindsatserne er ikke kun tværministerielle. Udenrigsministeriet har f.eks. oprettet et Brexit-sekretariat, der består af fem fuldtidsmedarbejdere, som koordinerer ministeriets interne Brexit-forberedelser.²⁹ Derudover understreger Udenrigsministeriets pressetjeneste, at store dele af centraladministrationen bruger meget tid på forberedelser, uden at det kan opgøres som ekstraarbejde, da det indgår i det daglige EU-arbejde.³⁰ På Tænketanken EUROPA's konference om

²⁵ Færdselsstyrelsen, <https://www.fstyr.dk/DA/Korekort/Ombytning-af-udenlandsk-korekort.aspx>

²⁶ Udenrigsministeriet, <http://um.dk/da/Udenrigspolitik/brexit/danmark-i-forhandlingerne/hvad-gor-regeringen/>

²⁷ Oplyst af udenrigsminister Jeppe Kofod på regeringens Brexit-pressemøde, 18. september 2019

²⁸ Oplyst af udenrigsminister Jeppe Kofod på regeringens Brexit-pressemøde, 18. september 2019

²⁹ Udenrigsministeriet, <http://um.dk/da/Udenrigspolitik/brexit/danmark-i-forhandlingerne/hvad-gor-regeringen/>

³⁰ Oplyst af Udenrigsministeriet til Tænketanken EUROPA, 5. september 2019

Brexit d. 4. oktober 2019 bekræftede udenrigsminister Jeppe Kofod (S), at Brexit lægger beslag på en stor del af Udenrigsministeriets ressourcer. Det var dog ikke muligt for ministeren at sætte tal på ressourceforbruget.

Omfattende britiske forberedelser

Selv om forberedelserne til Brexit er omfattende hos danske virksomheder, organisationer og myndigheder, blegner de dog i sammenligning med situationen i Storbritannien. Her har en stor del af centraladministrationens arbejde de sidste tre år (direkte eller indirekte) centeret sig om Brexit-forberedelser. Der er oprettet nye Brexit-departementer, ansat nye medarbejdere og rykket rundt på andre. Brexit-forberedelserne gennemsyrrer hele det britiske embedsværk.

Kort efter den britiske folkeafstemning om EU-medlemskabet blev det besluttet at oprette to nye ministerier i den britiske centraladministration. Den midlertidige *Department for Exiting the European Union (DExEU)* og *Department for International Trade (DIT)*.³¹

DExEU har det primære ansvar for at koordinere Storbritanniens Brexit-forberedelser.³² I første kvartal af 2017 blev 210 medarbejdere ansat, og siden er antallet af medarbejdere steget til 600 fuldtidsstillinger i juni 2019.³³ DExEU oplyser selv, at de gennem deres arbejde siden juli 2018 har vejledt 150 virksomheder, akademiske institutioner, foreninger og privatpersoner.³⁴

DIT har ansvaret for at forhandle handelsaftaler mellem Storbritannien og lande uden for EU-samarbejdet samt at styrke eksporten og tiltrække udenlandske investeringer til Storbritannien. Det er dog vigtigt at notere sig, at Storbritanniens regering ikke har juridisk ret til at forhandle nogen former for handelsaftaler med tredjelande før de officielt er udtrådt af EU. DIT-ministeriet blev bemandet med

³¹ Ready, aim, hire: how is Brexit reshaping the civil service?, Civil Service World, 28. januar 2019, <https://www.civilserviceworld.com/articles/feature/ready-aim-hire-how-brexit-reshaping-civil-service>

³² Institute for Government, <https://www.instituteforgovernment.org.uk/explainers/no-deal-brexit-preparations>

³³ Office for National Statistics, <https://www.ons.gov.uk/employmentandlabourmarket/peoplein-work/publicsectorpersonnel/bulletins/publicsectoremployment/previousReleases>

³⁴ Institute for Government, <https://www.instituteforgovernment.org.uk/explainers/no-deal-brexit-preparations>

910 medarbejdere i sidste kvartal af 2016 og beskæftiger i dag ca. 1.940 fuldtidsmedarbejdere.³⁵ Den øgede aktivitet kan også ses på ministeriets samlede udgifter, som steg fra 15,7 millioner pund i 2017-18 til 28,4 millioner pund i 2018-19.³⁶

Britisk embedsværk vokset med 22.000 stillinger

Briternes beslutning om at forlade EU-samarbejdet har rusket godt og grundigt op i sammensætningen af den britiske centraladministration. Samlet set er det britiske embedsværk vokset med 22.180 fuldtidsstillinger i perioden fra juni 2016 til juni 2019.³⁷ Tal fra februar 2019 viser, at der på daværende tidspunkt var ansat 16.188 embedsmænd i stillinger med relation til Brexit. Af disse medarbejdere var en del nyansatte, mens andre var rekrutteret internt fra andre ministerier i centraladministrationen. 5.833 af de førnævnte embedsmænd var ansat i hvad der defineres som *Brexit-focused priority roles*. De fleste var fordelt på i The Home Office (1.559), HM Revenue and Customs (1.278) og the Department for Environment, Food and Rural Affairs (1.255).³⁸ De tre områder står til at blive hårdest ramt, hvis briterne træder ud uden en aftale.³⁹

Den store usikkerhed om Brexits udfald har også påvirket koordineringen internt i den britiske centraladministration. Usikkerheden om hvor store arbejdsbyrder, der vil opstå efter Brexit, gør det svært at planlægge og fordele ressourcer, og det kræver en stor fleksibilitet i embedsværket. Flere højstående embedsmænd, heriblandt Michael Gove, har udtalt, at embedsværket forbereder sig på baggrund af en antagelse om et no deal-Brexit.⁴⁰ Som en del af dette arbejde har Michael Gove

³⁵ Office for National Statistics, <https://www.ons.gov.uk/employmentandlabourmarket/peopleinwork/publicsectorpersonnel/bulletins/publicsectoremployment/previousReleases>

³⁶ Brexit and IT projects drive £267m temp staff and consultancy spending hike, 14. August 2019, <https://www.civilserviceworld.com/articles/news/brexit-and-it-projects-drive-%C2%A3267m-temp-staff-and-consultancy-spending-hike>

³⁷ Office for National Statistics, <https://www.ons.gov.uk/employmentandlabourmarket/peopleinwork/publicsectorpersonnel/bulletins/publicsectoremployment/previousReleases>

³⁸ Over 16,000 civil servants now working on Brexit, Sedwill and Manzoni reveal, Civil Service World, 5. April 2019, <https://www.civilserviceworld.com/articles/news/over-16000-civil-servants-now-working-brexit-sedwill-and-manzoni-reveal>

³⁹ DfE perm sec seeks volunteers for no-deal Brexit work, 11. januar 2019, <https://www.civilserviceworld.com/articles/news/dfe-perm-sec-seeks-volunteers-no-deal-brexit-work>

⁴⁰ Government now working on 'assumption' of no deal Brexit, Michael Gove says, Civil Service World, 29. juli 2019, <https://www.civilserviceworld.com/articles/news/government-now-working-'assumption'-no-deal-brexit-michael-gove-says>

fremlagt planer om en omrokering af 2.000 embedsmænd for at sikre øget kapacitet på særligt udsatte områder (såsom transport, miljø, fødevarer og landbrug, og told).⁴¹

Det britiske indenrigsministerium (Home Office) har blandt andet ansvaret for at bevogte de britiske grænseovergange og føre kontrol med immigrationen. Ministeriet har derfor påbegyndt rekrutteringen af et stort antal nye medarbejdere, som forberedelse på den forøgede arbejdsbyrde med grænsebevogtning, indvandrings- og toldkontrol efter Brexit. Indenrigsministeriet ansatte 900 nye grænsevagter i 2018, og der er på nuværende tidspunkt igangsat en rekrutteringsproces af 1000 ekstra medarbejdere – herunder 242 grænsevagter og 277 paskontrollører.⁴²

Kontrollen tredobles på fødevarer- og veterinærområdet

Da Storbritannien står til at ryge ud af det indre marked og den fælles toldunion, vil de britiske myndigheder få travlt med udarbejdelsen af eksport- og importcertifikater til britiske virksomheder og andre opgaver indenfor toldkontrol – særligt i tilfælde af et no deal-Brexit. De britiske toldmyndigheder (HM Revenue and Customs, HMRC) spiller derfor en kritisk rolle i de britiske myndigheders Brexit-forberedelser. Allerede i løbet af 2018 ansatte HMRC 2.300 nye medarbejdere som led i forberedelserne.⁴³ I lyset af den stigende risiko for et no deal-scenarie, har HMRC ansat endnu flere medarbejdere. Civil Service World vurderede i august 2019, at mere end 5.000 embedsmænd nu arbejder med Brexit-forberedelser alene i HMRC.⁴⁴

Brexit vil føre til en kæmpe forøgelse af arbejdsopgaver for de britiske myndigheder inden for fødevarer- og veterinærområdet. LSE Consulting har vurderet i en rapport udarbejdet i 2018 for Arla Foods UK, at Brexit vil betyde, at andelen af britiske eksportvarer, der kræver veterinærkontrol, vil stige med 325 pct.⁴⁵ Som

⁴¹ 2,000 civil servants moving departments for Brexit roles – report, Civil Service World, 5. august 2019, <https://www.civilserviceworld.com/articles/news/2000-civil-servants-moving-departments-brexit-roles-%E2%80%93-report>

⁴² Departments push to fill hundreds of Brexit roles as EU departure approaches, Civil Service World, 23. august 2019, <https://civilserviceworld.com/articles/news/departments-push-fill-hundreds-brexit-roles-eu-departure-approaches>

⁴³ DfE perm sec seeks volunteers for no-deal Brexit work, Civil Service World, 11. januar 2019, <https://www.civilserviceworld.com/articles/news/dfc-perm-sec-seeks-volunteers-no-deal-brexit-work>

⁴⁴ 2,000 civil servants moving departments for Brexit roles – report, Civil Service World, 5. august 2019, <https://www.civilserviceworld.com/articles/news/2000-civil-servants-moving-departments-brexit-roles-%E2%80%93-report>

⁴⁵ The impact of Brexit on the UK dairy sector, LSE Consulting, 2018, <http://www.lse.ac.uk/business-and-consultancy/consulting/assets/documents/the-impact-of-brexit-on-the-uk-dairy-sector.pdf>

et led i Brexit-forberedelserne har The Department of Environment, Food and Rural Affairs (Defra) ifølge tal fra januar og februar 2019 derfor ansat mellem 2.200-2.500 nye embedsmænd til at varetage de ekstra arbejdsopgaver indenfor departementets ressortområde.⁴⁶ Derudover er der igangsat en løbende rekruttering af 50 seniorrådgivere, hvis job bliver at rådgive departementet om konsekvenser og nødvendige forberedelser på Brexit inden for politikområder som landbrug, fiskeri, dyrevelfærd og miljø.⁴⁷

Brexit-forberedelser for £6,3 milliarder

Generelt set er de gennemgående tendenser i Storbritannien, de samme som i Danmark. Det er svært, hvis ikke næsten umuligt, at opgøre den præcise arbejds-mængde, som myndighederne bruger på Brexit. Brexit-forberedelserne berører alle områder af centraladministrationen og påvirker hele embedsværkets arbejde. For de mest berørte ministerier såsom Defra, anslår Civil Service World at mere end 80 pct. af departementets samlede arbejdsbyrde er påvirket af Brexit.⁴⁸ En undersøgelse fortaget af Civil Service World viser, at hundredvis af aktive jobannoncer nævner, at Brexit spiller ind i rekrutteringen, og/eller at det opslåede job vil inkludere betydeligt Brexit-relateret arbejde på trods af, at jobbet ikke anses for at være en decideret Brexit-stilling.⁴⁹

Den britiske tænketank Institute for Government har opgjort, at Storbritanniens Brexit-forberedelser siden 2016 har kostet 4,2 milliarder pund. I august 2019 annoncerede den britiske finansminister Sajid Javid, at der til dette beløb skal lægges yderligere 2,1 milliarder pund specifikt til no deal-forberedelser. Heraf vil 434 millioner pund blive brugt på at sikre fortsat adgang til medicin, 344 millioner

⁴⁶ Brexit staff redeployments revealed as ministers prepare to trigger Operation Yellowhammer, Civil Service World, 22. marts 2019, <https://www.civilserviceworld.com/articles/news/brexit-staff-redeployments-revealed-ministers-prepare-trigger-operation-yellowhammer>; 2,000 civil servants moving departments for Brexit roles – report, Civil Service World, 5. august 2019, <https://www.civilserviceworld.com/articles/news/2000-civil-servants-moving-departments-brexit-roles-%E2%80%93-report>

⁴⁷ Departments push to fill hundreds of Brexit roles as EU departure approaches, Civil Service World, 23. august 2019, <https://civilserviceworld.com/articles/news/departments-push-fill-hundreds-brexit-roles-eu-departure-approaches>

⁴⁸ Brexit staff redeployments revealed as ministers prepare to trigger Operation Yellowhammer, Civil Service World, 22. marts 2019, <https://www.civilserviceworld.com/articles/news/brexit-staff-redeployments-revealed-ministers-prepare-trigger-operation-yellowhammer>

⁴⁹ Departments push to fill hundreds of Brexit roles as EU departure approaches, Civil Service World, 23. august 2019, <https://civilserviceworld.com/articles/news/departments-push-fill-hundreds-brexit-roles-eu-departure-approaches>

pund på nye grænse- og toldaktiviteter blandt andet rekruttering af 500 nye grænsevagter, og 108 million pund vil blive allokeret til at hjælpe virksomheder som bliver klemte af Brexit.⁵⁰

Samlet set har de britiske skatteydere betalt mindst 6,3 milliarder pund alene til forberedelser på Brexit, men de reelle omkostninger er sandsynligvis væsentlig højere. Ud over de nyansatte embedsmænd til håndtering af Brexit, er udlån mellem ministerierne også en central del af Storbritanniens beredskab. Usikkerheden om Brexit er en afgørende faktor, da embedsmænd bliver rykket rundt alt efter, hvor det vurderes, der bliver størst behov for dem. Fra såkaldte *buddy departments* kan særligt udsatte afdelinger hente ekstra personale med målet om at sikre fleksibilitet i embedsværket.⁵¹

⁵⁰ Institute for Government, <https://www.instituteforgovernment.org.uk/explainers/no-deal-brex-it-preparations>

⁵¹ 2,000 civil servants moving departments for Brexit roles – report, Civil Service World, 5. august 2019, <https://www.civilserviceworld.com/articles/news/2000-civil-servants-moving-departments-brex-it-roles-%E2%80%93-report>